

NTIN071 A&G: Domácí úkol

Za každý příklad lze získat maximálně 5 bodů, celkem 20 bodů. Řešení musí být zcela vaší vlastní prací. Svůj postup, zkonstruované objekty, a důkazy popište dostatečně podrobně a formálně.

Problem 1. Vyřešte následující vzorové zadání zápočtového testu.

1. Sestrojte bezkontextovou gramatiku generující jazyk $L = \{a^n b^k a^{3n} \mid n, k \geq 0\}$. Napište derivaci pro slovo $w = abbaaa$.
2. Převeďte gramatiku z předchozího příkladu do Chomského normální formy.
3. Dokažte, že jazyk $L = \{a^{n^5} \mid n \geq 0\}$ není regulární.
4. Sestrojte zásobníkový automat přijímající, prázdným zásobníkem, jazyk $L = \{w \in \{0, 1\}^* \mid |w|_0 \geq |w|_1 + 1\}$. Napište posloupnost konfigurací pro slovo $w = 10001$.
5. Dokažte, že jazyk $L = \{0^i 1^j 2^k 3^\ell \mid i = j = k \text{ nebo } \ell = 0\}$ není bezkontextový.
6. Sestrojte deterministický konečný automat, který přijímá právě ta slova nad abecedou $\{0, 1\}$, která končí posloupností 010.

Problem 2. Mějme dva regulární jazyky L, M nad abecedou $\{0, 1\}$. Předpokládejme, že máme DFA A, B takové, že $L = L(A)$ a $M = L(B)$. Definujme jazyk K takto:

$$K = \{uvw \mid uw \in L, v \in M\}$$

- (a) Sestrojte ϵ -NFA C rozpoznávající jazyk K . (Konstrukce musí být formálně popsána, ale nemusíte zdůvodňovat, proč C přijímá právě jazyk K .)

Ukažte vaši konstrukci také na konkrétním příkladě: Necht' $L = \{0^{2n+1} \mid n \geq 0\}$ a $M = \{w \in \{0, 1\}^* \mid |w| \text{ je dělitelná } 3\}$.

- (b) Nakreslete stavové diagramy nějakých DFA A, B přijímajících L, M (resp.).
- (c) Nakreslete stavový diagram ϵ -NFA C vytvořeného vaší konstrukcí.
- (d) Napište posloupnost stavů, ve kterých se C ocitá v průběhu nějakého přijímajícího výpočtu slova $w = 00110000$.

Problem 3. Mějme následující regulární výrazy nad abecedou $\Sigma = \{a, b\}$:

$$R_1 = ((a + b)(a + b)(a + b))^*$$

$$R_2 = (a + b)^*a$$

- (a) Sestrojte *deterministický* konečný automat A rozpoznávající průnik jazyků popsaných výrazy R_1 a R_2 , tj. takový, že $L(A) = L(R_1) \cap L(R_2)$.
- (b) Pomocí algoritmu eliminace stavů převeďte automat A na regulární výraz.

Problem 4. Uvažte následující jazyk nad abecedou $\{0, 1, \#\}$:

$$L = \{w\#s^R \mid w, s \in \{0, 1\}^* \text{ a slovo } s \text{ je podslovem slova } w\}$$

(Poznámka: s^R označuje slovo s napsané pozpátku; podslovo je souvislý podřetězec, vč. prázdného a celého slova.)

- (a) Dokažte, že L není regulární.
- (b) Sestrojte nějakou bezkontextovou gramatiku G generující jazyk L .
- (c) Napište derivaci slova $1001\#00$.
- (d) Převeďte gramatiku G z části (a) na zásobníkový automat přijímající prázdným zásobníkem.
- (e) Napište posloupnost konfigurací pro slovo $1001\#00$.